

การนำเสนอผลงาน Best Practice Service Plan
การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan Sharing)
ครั้งที่ ๕ / ๒๕๖๑

ส่วนที่ ๑

ชื่อผลงาน Best practice Service Plan (สาขาจักษุ)

ชื่อเรื่องผลของการให้ข้อมูลการปฏิบัติตัวก่อนผ่าตัด ขณะผ่าตัดและหลังผ่าตัดในผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกใส่เลนส์แก้วตาเทียม หอผู้ป่วยตา หู คอ จมูก โรงพยาบาลหนองคาย

กำหนดรูปแบบการนำเสนอ

☐ ผลงานทางวิชาการ

ชื่อผู้ส่งผลงาน

ชื่อ – สกุล	นางสาวปิยนันท์ ปัจฉิมา
ตำแหน่ง	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
สถานที่ปฏิบัติงาน	หอผู้ป่วยตา หู คอ จมูก โรงพยาบาลหนองคาย
จังหวัด	หนองคาย เขตสุขภาพที่ ๘
โทรศัพท์	๐๔๒-๔๑๓๔๕๖ ต่อ ๒๐๐ , ๒๐๗ มือถือ ๐๙๗ - ๓๒๐๖๙๒๖ โทรสาร -
E – mail	piyananpatchima@icloud.com
ปีที่ดำเนินการ	๒๕๖๑

ส่วนที่ ๒

บทคัดย่อ

๑.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การอนามัยโลกได้ให้คำขวัญสำหรับทางจักษุไว้ว่า Vision ๒๐๒๐ The right to sightซึ่งหมายความว่าถึงในปี ค.ศ.๒๐๒๐ ทุกคนควรมีสติเข้าถึงบริการทางจักษุวิทยา เพื่อให้สามารถมองเห็นได้และไม่ควรตาบอดจากโรคที่สามารถป้องกันได้ จากการสำรวจขององค์การอนามัยโลกประมาณว่าปี พ.ศ.๒๕๕๕ มีคนตาบอดทั่วโลก รวมกันประมาณ ๓๗ ล้านคน ส่วนใหญ่อยู่ในประเทศโลกที่สาม โดยเฉพาะในเอเชียและแอฟริกา เฉพาะในเอเชีย คาดว่ามีจำนวนรวมกันประมาณ ๖๐ % ของคนตาบอดทั่วโลก สาเหตุพบว่าส่วนใหญ่เป็นต้อกระจก ๕๐ % ต้อหิน ๑๕ % จอประสาทตาเสื่อมในผู้สูงอายุ (Age – related macular degeneration = AMD) ๙ % แผลเป็นที่กระจกตา ๑๐ % และเบาหวาน ๖ % สำหรับในประเทศไทยจากการสำรวจครั้งล่าสุดเมื่อปี ๒๕๕๙ พบว่าอัตราตาบอด ๐.๕๙ % หรือประมาณ ๓๖๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นอัตราที่อยู่ในประเทศกำลังพัฒนา สาเหตุส่วนใหญ่พบว่าเกิดจากต้อกระจก ๕๒ % รองลงมาเป็นต้อหิน ๑๐ % สายตาเสื่อมตามวัย ๗ % (แนวคิดด้านจักษุสาธารณสุข , กิติกุล ลีละวงศ์, ๒๕๕๒)

จากสถิติหอผู้ป่วยตา หู คอ จมูก โรงพยาบาลหนองคาย ปีพ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐พบว่าผู้ป่วยนัดผ่าตัดต้อกระจกใส่เลนส์แก้วตาเทียม จำนวน ๖๘๗ , ๑๐๐๕, ๗๐๐, ๖๖๑ และ ๖๙๕ รายตามลำดับ และมีการผ่าตัดต้อกระจกใส่เลนส์แก้วตาเทียมจำนวน ๖๖๐ , ๙๗๔ , ๖๗๒, ๖๓๑ และ ๖๗๑รายตามลำดับ การรักษาจะมีประสิทธิผลมากที่สุดถ้ามีการเตรียมตัวของผู้ป่วยในการปฏิบัติตัวก่อนผ่าตัด ขณะทำผ่าตัด และหลังผ่าตัดต้อกระจกใส่เลนส์แก้วตาเทียมอย่างถูกต้อง แต่ถ้าหากผู้ป่วยปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดไม่ถูกต้อง จะส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนขึ้น เช่น

ภาวะเลือดออกในช่องหน้าลูกตา แผลแยกม่านตาโพล่ เลนส์แก้วตาเทียมเคลื่อน และการติดเชื้อในลูกตา เป็นสาเหตุให้ผู้ป่วยต้องกลับมารักษาต่ออาจมีปัญหารุนแรงทำให้สูญเสียการมองเห็นหรือสูญเสียดวงตา นอกจากนี้ยังเสียเวลาและมีผลต่อเศรษฐกิจ ภาระครอบครัว คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยอีกด้วย

ดังนั้นจึงศึกษาผลของการให้ข้อมูลการปฏิบัติตัวก่อนผ่าตัด ขณะผ่าตัดและหลังผ่าตัดในผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกใส่เลนส์แก้วตาเทียม เพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัดต้อกระจกใส่เลนส์แก้วตาเทียม

๒.วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้ป่วยมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวก่อนผ่าตัด ขณะผ่าตัดและหลังผ่าตัดในผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกใส่เลนส์แก้วตาเทียม

๒. เพื่อให้ญาติผู้ป่วยมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยก่อนผ่าตัด และหลังผ่าตัดในผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกใส่เลนส์แก้วตาเทียม

๓. เพื่อศึกษาผลของการให้ข้อมูลการปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดในผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกใส่เลนส์แก้วตาเทียมแก่ผู้ป่วยและญาติเมื่อกลับบ้าน

๓.วิธีดำเนินการ

๓.๑ พยาบาลให้ข้อมูลโดยการให้ผู้ป่วยและญาติดูVCDเรื่องการปฏิบัติตัวก่อนผ่าตัด ขณะผ่าตัดต้อกระจกใส่เลนส์แก้วตาเทียมสรุปสั้น ๆ แจกแผ่นพับ และแจกแบบสอบถามเพื่อประเมินความเข้าใจ (วันแรกของการนอนโรงพยาบาลโดยเวรเช้า)

๓.๒ พยาบาลให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยโดยการให้ผู้ป่วยและญาติดูVCDเรื่องการปฏิบัติตัวหลังผ่าตัด ต้อกระจกใส่เลนส์แก้วตาเทียมและเมื่อกลับบ้าน สรุปสั้น ๆ แจกแผ่นพับ และแจกแบบสอบถามเพื่อประเมินความเข้าใจ (วันรุ่งขึ้นหลังผ่าตัดโดยเวรตึก)

๓.๓ พยาบาลเวรเช้าสาธิตวิธีการเช็ดตา หยอดตา ป้ายตาและให้ญาติทดลองปฏิบัติ

๓.๔ พยาบาลโทรศัพท์เยี่ยมบ้านหลังผู้ป่วยกลับบ้านได้ ๓ วัน

๓.๕ นำคะแนนที่ได้วิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

๔.ผลการดำเนินการ

จากผลการศึกษาพบว่าผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกใส่เลนส์แก้วตาเทียม หอผู้ป่วยตา หู คอ จมูก โรงพยาบาลหนองคาย ในเดือนมีนาคม ๒๕๖๑ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๖๐ คน พบว่าผู้ป่วยมีอายุ ๖๑ ปี ขึ้นไป ร้อยละ ๖๖.๖๗ เพศหญิง ร้อยละ ๕๖.๖๗ ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ ๕๖.๖๗ หลังจากการให้ข้อมูลการปฏิบัติตัวโดยการให้ดูVCD แจกแผ่นพับ สรุปให้ฟัง และวันกลับบ้านสอน สาธิตการเช็ดตา หยอดตา ป้ายตาให้แก่ผู้ป่วย(กรณีไม่มีผู้ดูแล)และญาติ พบว่า มีความรู้ในการปฏิบัติตัวก่อนผ่าตัด ขณะผ่าตัด หลังผ่าตัด สามารถตอบแบบสอบถามได้ถูกต้องร้อยละ ๙๙.๑๗ ตอบไม่ถูกต้องในเรื่องการฝึกนอนคลุมโปงและการอาบน้ำหลังผ่าตัดร้อยละ ๐.๘๓ ความรู้ในการปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดเมื่อกลับบ้าน ตอบได้ถูกต้องร้อยละ ๙๙.๕๐ ตอบไม่ถูกต้อง เรื่องอาการผิดปกติที่ต้องมาพบแพทย์ก่อนนัดและการงดสูบบุหรี่ ร้อยละ ๐.๕๐ จากการโทรศัพท์เยี่ยมบ้านสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องร้อยละ ๙๙.๓๖ ตอบไม่ถูกต้องเรื่องการป้ายตาก่อนนอนและการใส่ผ้าครอบตา ร้อยละ ๐.๖๔ และผู้ป่วยกลุ่มตัวอย่างนี้ไม่มีผู้ป่วยติดเชื้อหลังผ่าตัด ไม่มีแผลแยกม่านตาโพล่ ไม่มีเลือดออกในช่องหน้าลูกตา

๕.อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการให้ข้อมูลพบว่าหลังจากผู้ป่วยและญาติได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัดต่อกระดูกใส่เลนส์แก้วตาเทียมแล้วผู้ป่วยสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องและญาติมีความรู้ในการดูแลผู้ป่วย สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณรัตน์ รอดเชื้อ (๒๐๑๒) ผลของโปรแกรมส่งเสริมการดูแลตนเองต่อความรู้และการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูก โรงพยาบาลราชวิถี พบว่าผู้ป่วยที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการดูแลตนเอง มีความรู้ในการดูแลตนเองของผู้ป่วยดีขึ้น เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ป่วยและญาติ รวมทั้งเป็นการเพิ่มคุณภาพบริการพยาบาลผ่าตัด

๖.ความภาคภูมิใจ

- ๖.๑ ผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกได้รับการพยาบาลอย่างมีมาตรฐานของวิชาชีพ
- ๖.๒ ผู้ป่วยหลังผ่าตัดต่อกระดูกใส่เลนส์แก้วตาเทียมมองเห็นชัดขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น